Test podniku v ťažkostiach

1. Ciele vydania usmernenia 2
2. Štruktúra usmernenia – práca s dokumentom 2
3. Analýza legálnej definície podniku v ťažkostiach 3
3.1 Zdroje legálnej definície 3
3.2 Legálna definícia podľa Usmernenia 3
3.3 Legálna definícia podľa Nariadenia 4
3.4 Rozdielne podmienky definícií 5
3.5 Uplatňovaná legálna definícia podniku v ťažkostiach 5
3.6 Rozsah uplatniteľnosti definície podniku v ťažkostiach 6
4. Ekonomická interpretácia podmienok podniku v ťažkostiach 6
5. Zdroj informácií pre posúdenie podniku v ťažkostiach 9
6. Výnimky z aplikácie podniku v ťažkostiach 12
7. Hodnotenie skupiny podnikov 12
7.1. Skupina podnikov so spoločným zdrojom kontroly 12
7.2 Hodnotenie znakov v ťažkostiach na úrovni skupiny 13
8. Špecifické prípady – dostupnosť údajov 14
9. Zjednodušenia 14
10. Záverečné ustanovenia 14
11. Prílohy 14

Úvod

Poskytovateľ – MD SR je zodpovedný za riadenie a vykonávanie operačného programu v súlade so zásadou riadneho finančného riadenia. Za týmto účelom je tiež povinnosťou poskytovateľa zabezpečenie, aby sa operácie vyberali na financovanie v súlade s kritériami vzťahujúcimi sa na operačný program a aby sa dodržiavali uplatniteľné predpisy spoločenstva a vnútroštátne predpisy počas celého obdobia vykonávania.

Toto usmernenie je nástrojom na zabránenie vzniku situácií, kedy by pomoc mohla byť poskytnutá podnikom v ťažkostiach. Nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014, tzv. všeobecné nariadenie o blokových výnimkách, rovnako ako väčšina sekundárnych predpisov (pokynov, oznámení, rámcov Komisie) k verejnej podpore neumožňuje, až na výnimky, poskytovať verejnú pomoc podnikom v ťažkostiach. Skutočnosť, že podnik je identifikovaný ako „podnik v ťažkostiach“, je zásadnou prekážkou v poskytovaní verejnej pomoci. Stav, keď sa akákoľvek entita pôsobiaca na trhu stane podnikom v ťažkostiach, predstavuje situáciu, keď sa podnik sám dostal do ťažkej finančnej situácie a sám nesie zodpovednosť sa z tejto situácie vlastnými silami dostať. Ak by aj za takejto situácie došlo k ďalšiemu podporovaniu podnikov, ktoré sa vlastnou vinou dostali do ťažkostí, znamenalo by to ich umelé udržiavanie na trhu a bránenie v raste iným podnikom, ktoré majú vyšší potenciál rastu. Cieľom tohto pokynu je dať riadiacim orgánom EÚ fondov v Slovenskej republike návod a nástroje ako posúdiť, či žiadateľ je alebo nie je podnikom v ťažkostiach. Vzhľadom na množstvo právnych foriem príjemcov a špecifickým formám ich vedenia účtovníctva v SR zahŕňa materiál aj tieto národné odlišnosti.

Pri poskytovaní príspevku z PS je nevyhnutné preskúmať, či žiadateľ ako podnik napĺňa definíciu podniku v ťažkostiach.

1. Ciele vydania usmernenia

Prvým cieľom vydania tohto usmernenia je zo strany poskytovateľa poskytnúť potenciálnemu žiadateľovi kompletné informácie o legálnej definícii podniku v ťažkostiach, jej právnej a ekonomicko-účtovnej interpretácii vrátane informácií o tom kedy, ako a na základe akých údajov sa posudzuje, či je podnik v ťažkostiach.

Druhým cieľom vydania tohto usmernenia je poskytnúť žiadateľovi praktický nástroj, tzv. - „Test podniku v ťažkostiach“ pre jednoduché a rýchle posúdenie stavu podniku žiadajúceho príspevok v zmysle definície podniku v ťažkostiach, ktoré plne rešpektuje spôsob hodnotenia podniku v ťažkostiach predstavený v prvom cieli.

Napriek skutočnosti, že druhý cieľ nadväzuje na prvý, je samotná štruktúra usmernenia navrhnutá tak, aby bol žiadateľ schopný správne použiť „Test podniku v ťažkostiach“ pre jednoduché a rýchle posúdenie stavu podniku bez toho, aby podrobne poznal problematiku podniku v ťažkostiach.

2. Štruktúra usmernenia – práca s dokumentom

Usmernenie k určeniu podniku v ťažkostiach pozostáva zo samotného dokumentu a jednej prílohy.

Prvému cieľu sa venuje samotný dokument.
Nasledujúce časti (kapitoly) tohto dokumentu slúžia na objasnenie spôsobu vyhodnocovania podmienok podniku v ťažkostiach a pre samotné vyplnenie „Testu podniku v ťažkostiach“ nie sú podstatné.

Druhému cieľu sa venuje príloha č. 1 a príloha č. 2

Žiadateľ postupuje pri identifikácii skutočností, či spĺňa alebo nespĺňa znaky podniku v ťažkostiach tak, že vyplní prílohu č. 1. Príloha 1 je vypracovaná vo formáte MS Excel, pričom zohľadňuje všetky aspekty hodnotenia podniku v ťažkostiach. Na základe vložených údajov potenciálneho žiadateľa určí „Test podniku v ťažkostiach“, či je alebo nie je žiadateľ podnikom v ťažkostiach.

Žiadateľ vypĺňa príslušné polia prílohy č. 1 na základe návodu uvedeného v prílohe 2 usmernia „Pokyny k vyplneniu testu podniku v ťažkostiach“.

Test podniku v ťažkostiach predkladá žiadateľ ako povinnú prílohu žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (ak je to podľa podmienok výzvy pre konkrétnu výzvu relevantné).

3. Analýza legálnej definície podniku v ťažkostiach

3.1 Zdroje legálnej definície

Legálna definícia podniku v ťažkostiach, v kontexte opatrení a podporovaných oprávnených aktivít operačného programu, vychádza z:

1. Usmernenia o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu nefinančných podnikov v ťažkostiach (2014/C 249/01) (ďalej len „Usmernenie“),

2. Nariadenia (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (ďalej len „Nariadenie“).

V zmysle bodu 24 Usmernenia platí, že na účely posúdenia podniku v ťažkostiach sa použije definícia uvedená v nariadení alebo oznámení, na základe ktorých sa poskytuje príspevok.

Ak sa teda príspevok poskytuje:

1. v rámci uplatniteľných pravidiel Nariadenia, aplikuje sa definícia podniku v ťažkostiach uvedená v Nariadení,
2. mimo uplatniteľných pravidiel Nariadenia, aplikuje sa definícia podniku v ťažkostiach uvedená v Usmernení.

3.2 Legálna definícia podľa Usmernenia

V zmysle bodu 24 Usmernenia platí:

podnik v ťažkostiach je podnik, v súvislosti s ktorým sa vyskytne aspoň jedna z týchto okolností:

a) *V prípade spoločnosti s ručením obmedzeným[1], keď sa viac ako polovica jej upísaného základného imania[2] prekryla akumulovanými stratami. To je prípad, keď odpočet akumulovanej straty z rezerv (a všetkých ostatných prvkov všeobecne považovaných za súčasť vlastných*

[1] Toto sa vzťahuje predovšetkým na druhy spoločností uvedené v prílohe I k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ z 26. júna 2013 o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a rady 2006/43/ES a zrušujú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS (Ú. V. EÚ L 182, 29.6.2013, s. 19).

[2] Tam, kde je to relevantné, „základné imanie“ zahŕňa aj prípadné emisné ážio.

zdrojov spoločnosti) vedie k zápornej súhrnnej sume, ktorá presahuje polovicu upísaného základného imania;

b) *V prípade spoločnosti, keď aspoň niektorí spoločníci neobmedzene ručia za záväzky spoločnosti[3], kde sa viac ako polovica kapitálu vykazovaného v účtoch firmy prekryla akumulovanými stratami;*

c) *Keď je podnik predmetom kolektívneho konkurzného konania alebo spĺňa kritériá podľa vnútroštátneho práva na zaradenie do kolektívneho konkurzného konania na žiadosť veriteľov;*

d) *V prípade podniku, ktorý nie je MSP, keď za posledné dva roky:*

i. bol účtovný pomer dlhu podniku k vlastnému imaniu vyšší než 7,5 a
ii. pomer zisku podniku pred úrokmi, zdanením a odpismi (EBITDA) k úrokovému krytiu bol nižší než 1,0

e) *Malý a stredný podnik, ktorý existuje menej ako tri roky, sa nebude považovať za podnik v ťažkostiach, pokiaľ nespĺňa podmienky stanovené v písm. c)*

3.3 Legálna definícia podľa Nariadenia

V zmysle čl. 2 ods. 18 Nariadenia platí:

podnik v ťažkostiach je podnik, v súvislosti s ktorým sa vyskytne aspoň jedna z týchto okolností:

a) V prípade spoločnosti s ručením obmedzeným (inej ako MSP, ktorý existuje menej ako tri roky, alebo, na účely oprávnenosti na pomoc vo forme rizikového financovania, MSP do siedmich rokov od jeho prvého komerčného predaja, ktorý spĺňa požiadavky rizikových finančných investícií v nadväznosti na hĺbkovú analýzu vykonanú vybratým finančným sprostredkovateľom), ak v dôsledku akumulovaných strát došlo k zániku viac ako polovice jej upísaného základného imania. Ide o prípad, keď odpočet akumulovaných strát od rezerv (a všetkých ostatných prvkov, ktoré sa vo všeobecnosti považujú za súčasť vlastných zdrojov spoločnosti) má za následok negatívnu kumulovanú sumu, ktorá presahuje polovicu upísaného základného imania. Na účely tohto ustanovenia „spoločnosť s ručením obmedzeným“ znamená najmä tie druhy spoločností, ktoré sú uvedené v prílohe I k smernici 2013/34/EÚ, a „základné imanie“ zahŕňa, ak je to vhodné, akékoľvek emisné ážio.

b) V prípade spoločnosti, v ktorej aspoň niektorí spoločníci majú neobmedzené ručenie za dlh spoločnosti (inej ako MSP, ktorý existuje menej ako tri roky, alebo, na účely oprávnenosti na pomoc vo forme rizikového financovania, MSP do siedmich rokov od jeho prvého komerčného predaja, ktorý spĺňa požiadavky rizikových finančných investícií v nadväznosti na hĺbkovú analýzu vykonanú vybratým finančným sprostredkovateľom), ak v dôsledku akumulovaných strát došlo k zániku viac ako polovice jej imania, ako je zaznamenané v účtovnej závierke spoločnosti. Na účely tohto ustanovenia „spoločnosť, v ktorej aspoň niektorí spoločníci majú neobmedzené ručenie za dlh spoločnosti“ znamená najmä tie druhy spoločností, ktoré sú uvedené v prílohe II k smernici 2013/34/EÚ.

c) Keď je podnik predmetom kolektívneho konkurzného konania alebo spĺňa kritériá domácich právnych predpisov na to, aby sa stal predmetom kolektívneho konkurzného konania na žiadosť svojich veriteľov.

d) Keď podnik dostal pomoc na záchranu a ešte neuhradil úver alebo nevypovedal záruku, alebo ak dostal pomoc na reštrukturalizáciu a stále podlieha reštrukturalizačnému plánu.

e) V prípade podniku, ktorý nie je MSP, keď za posledné dva roky:

[3] Toto sa vzťahuje predovšetkým na typy spoločností uvedené v prílohe II k smernici 2013/34/EÚ.

1. účtovný pomer dlhu podniku k vlastnému kapitálu je vyšší než 7,5 a
2. pomer EBITDA podniku k úrokovému krytiu je nižší ako 1,0

3.4 Rozdielne podmienky definícií

Definícia uvedená v Nariadení (viď kapitola 3.3) obsahuje oproti definícii uvedenej v Usmernení (viď kapitola 3.2) dodatočné ustanovenia, ktorými je:

- podmienka podľa písm. d) Nariadenia, ktorá považuje podnik za podnik nachádzajúci sa v ťažkostiach, ak tomuto bola poskytnutá pomoc podľa pravidiel uvedených v Usmernení,
- výnimku pre podmienky definície uvedené pod písm. a) a b) Nariadenia, ktorá sa vzťahuje na MSP do siedmich rokov od ich prvého komerčného predaja, na účely oprávnenosti na pomoc vo forme rizikového financovania

Podmienka – podnik v ťažkostiach ak prijal pomoc podľa Usmernenia

Účelom Usmernenia je stanoviť podmienky, resp. znaky, kedy sa podnik nachádza v ťažkostiach, aby mu mohla byť poskytnutá pomoc na záchranu a reštrukturalizáciu. Táto pomoc môže byť poskytnutá aj v osobitných prípadoch akútnej straty likvidity, keď nie sú naplnené znaky podniku v ťažkostiach.

Pomoc poskytovaná v zmysle Usmernenia môže mať rôznu formu aj rôznu dobu jej poskytovania, avšak smeruje k zavedeniu ozdravného režimu na základe reštrukturalizácie.

Zároveň Usmernenie (v bode 47) uvádza, že reštrukturalizačný plán by mal vylučovať akúkoľvek ďalšiu pomoc a to za účelom, aby na základe realistických predpokladov bola počas prijateľnej časovej lehoty zabezpečená dlhodobá životaschopnosť podniku, ktorému sa poskytuje na tieto účely takáto pomoc (na záchranu alebo reštrukturalizáciu).

Posúdenie podniku podľa definície uvedenej v Usmernení predpokladá, že pri splnení definície v Usmernení ide o podnik, ktorému je možné, resp. potrebné poskytnúť pomoc na záchranu alebo reštrukturalizáciu. Ak už teda podnik raz takúto pomoc podľa usmernenia prijal tak je, resp. bol v čase posudzovania v ťažkostiach, resp. v problémoch s akútnou stratou likvidity a tento stav pretrváva do momentu úplného ozdravenia podniku, t.j. zabezpečenia jeho trvalej životaschopnosti bez akejkoľvek ďalšej pomoci.

Podnik teda nebude v súvislosti s pomocou na záchranu a reštrukturalizáciu považovaný za podnik v ťažkostiach až v momente keď:

- podnik, ktorý dostal pomoc na záchranu, už uhradil úver alebo vypovedal záruku, alebo
- podnik, ktorý dostal pomoc na reštrukturalizáciu, už nepodlieha reštrukturalizačnému plánu.

Táto osobitná podmienka je logickým doplnením definície uvedenej v Usmernení a vzhľadom na uvedené by mala táto podmienka platiť za každých okolností, či už je podnik v ťažkostiach posudzovaný v režime Nariadenia alebo Usmernenia.

3.5 Uplatňovaná legálna definícia podniku v ťažkostiach

V zmysle vyššie uvedeného je možné konštatovať, že definícia podľa Usmernenia a Nariadenia je v podmienkach PS totožná. Z uvedeného dôvodu sa bude (čo do rozsahu) uplatňovať definícia tak ako je uvedená v Nariadení, keďže táto logicky zahŕňa dodatočné pravidlá, ktorých aplikácia je v kontexte účelu Usmernenia vecne odôvodnená, prípadne nemá na výsledok posúdenia podniku v ťažkostiach žiadny vplyv (výnimka pre MSP pre rizikové financovanie).

Pre úplnosť sa uvádza, že podnik v ťažkostiach je posudzovaný podľa Usmernenia alebo Nariadenia podľa toho, či sa príspevok poskytuje v rámci Nariadenia alebo mimo neho. Napriek uvedenému je vecný obsah posúdenia podniku v ťažkostiach totožný.

V ďalšej časti dokumentu sa používa pojem podnik v ťažkostiach, pričom sa má na mysli širšia definícia tak ako bola uvedená vyššie a vecne zodpovedá rozsahu podmienok definovaných v písm. a) až e) legálnej definície uvedenej v Nariadení.

3.6 Rozsah uplatniteľnosti definície podniku v ťažkostiach

Cieľom článku 3 ods. 3 písm. d) Nariadenia o ERDF je zabrániť situácii, aby by bol príspevok poskytnutý podniku, ktorý je na pokraji bankrotu (t.j. spĺňa znaky podniku v ťažkostiach).

Podmienka uplatnenia definície podniku v ťažkostiach sa vzťahuje na pojem „podnik“, t.j. definícia podniku v ťažkostiach sa aplikuje v každom prípade, ak je príjemcom príspevku subjekt, ktorý je podnikom. Za podnik sa považuje každá entita s právnou subjektivitou, ktorá vykonáva hospodársku (ekonomickú) činnosť, t.j. ak poskytuje tovary, alebo služby na trhu za odplatu.

Skutočnosť, či takýto podnik dosahuje alebo nedosahuje zisk (najmä ak sú subjekty založené za iným účelom než dosahovanie zisku) je na účely aplikácie ustanovení určujúceho podnik v ťažkostiach irelevantná, t.j. aj takéto osobitné kategórie podnikov, ktoré nie sú založené za účelom dosahovania zisku, podliehajú posúdenie znakov podniku v ťažkostiach, ak vykonávajú hospodársku (ekonomickú) činnosť.

Uvedené platí bez ohľadu na skutočnosť, či je príspevok poskytovaný podniku:

a) v režime štátnej pomoci, resp. pomoci de minimis alebo mimo nej,
b) na rozvoj hospodárskych (ekonomických) aktivít podniku, alebo iných než hospodárskych (ekonomických) aktivít podniku,
c) ktorý je zriadený mimo účelu dosahovania zisku, či vykonávania podnikateľskej činnosti (podnikateľská činnosť podľa národnej legislatívy nie je zhodná a nenahrádza pojem podnik, hoci sa môžu navzájom prelínať),
d) subjektu súkromného, verejného sektora ale terciárneho sektora

Ak príslušná výzva stanovuje podmienku poskytnutia príspevku zákazu poskytnutia príspevku podniku, ktorý je v ťažkostiach, bude sa žiadateľ v rámci takejto výzvy považovať za podnik (bez osobitného preskúmavania, či vykonáva hospodársku činnosť) a bude povinný preukázať, či je alebo nie je v ťažkostiach okrem subjektov verejného sektora uvedených v kapitole 5.

4. Ekonomická interpretácia podmienok podniku v ťažkostiach

Posúdenie podmienok podľa písm. a) kapitoly 3.3

Podmienka stanovuje, že sa má posúdiť, či v referenčnom účtovnom období došlo k takým akumulovaným stratám, ktoré by spôsobili stratu viac než ½ hodnoty základného imania.

Podniky zahrňované pod písm. a) z hľadiska právnej formy predstavujú:

- spoločnosť s ručením obmedzeným,
- akciová spoločnosť,
- jednoduchá spoločnosť na akcie,
- štátny podnik,

- družstvo.

Všetky tieto podniky účtujú v systéme podvojného účtovníctva.

Ekonomická interpretácia a praktická aplikácia podmienky vychádza zo skutočnosti, že hodnota vlastného imania podniku v sebe odráža hospodárenie podniku a teda v sebe zahŕňa aj prípadnú akumulovanú stratu podniku.

Vlastné imanie počítané v účtovných závierkach podvojného účtovníctva v sebe zahŕňa všetky plusové aj mínusové položky ako základné imanie, ostatné kapitálové fondy, vytvorené základné imanie, rezervné fondy tvorené zo ziskov, kladné hospodárske výsledky, nerozdelený zisk minulých rokov, záporné hospodárske výsledky, neuhradená strata minulých rokov a ďalšie (pre viac informácií o skladbe položiek vlastného imania viď Súvahu).

Z uvedeného dôvodu je tak súčasťou hodnoty vlastného imania vykazovaného v účtovných závierkach podniku aj akumulovaná strata, ktorá sa dosiahla v bežnom účtovnom období, resp. v minulých účtovných obdobiach ako aj hodnota základného imania.

Z uvedeného dôvodu sa preto interpretuje podmienka podľa písm. a) tak, že ak hodnota vlastného imania (obsahujúca napočítané všetky pozitívne aj negatívne položky, ktoré sa do výpočtu vlastného imania započítavajú) bude nižšia než polovica hodnoty základného imania, došlo hospodárením podniku k takým akumulovaným stratám, ktoré spôsobili, že došlo k strate, resp. prekryvu ½ základného imania podniku.

V tomto prípade dochádza k posúdeniu výšky vlastného imania spoločnosti a následne jeho porovnaniu k hodnote základného imania a to za referenčné účtovné obdobie, ktoré je vymedzené v podmienkach výzvy.

Ak, vlastné imanie < ½ základného imania → ide o podnik v ťažkostiach

Uvedená podmienka sa posudzuje len za jedno účtovné referenčné obdobie (bežné účtovné obdobie).

Posúdenie podmienok podľa písm. b) kapitoly 3.3

Podmienka stanovuje, že sa má posúdiť, či v referenčnom účtovnom období došlo k takým akumulovaným stratám, ktoré by spôsobili stratu viac než ½ hodnoty vlastného imania. Na rozdiel od definície uvedenej v písm. a) nedochádza k porovnaniu hodnoty vlastného imania s hodnotou základného imania a preto aj spôsob vyhodnotenia bude mierne odlišný.

Podniky zahrňované pod písm. b) z hľadiska právnej formy predstavujú:

- komanditnú spoločnosť,
- verejnú obchodnú spoločnosť,
- fyzickú osobu:
    - zapísanú v obchodnom registri
    - nezapísanú v obchodnom registri

Osobitnou kategóriou podnikov sú podniky verejného a tretieho sektora.

Medzi osobitné kategórie podnikov patrí:

- príspevková organizácia (štátna, alebo v zriaďovateľskej pôsobnosti obce, resp. VÚC),
- organizácie, ktorých nezisková činnosť vyplýva z osobitného predpisu, na základe ktorého vznikli, medzi ktoré patria najmä:

    - občianske združenia,[4])

[4] Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

- záujmové združenia právnických osôb,[5])
- cirkvi a náboženské spoločnosti,[6])
- neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby,[7])
- nadácie,[8])
- neinvestičné fondy,[9])
- ďalšie právnické osoby,[10])

Všetky tieto typy podnikov sú spoločne ďalej označované jedným pojmom ako „nezisková organizácia“.

Keďže tieto spoločnosti nevytvárajú žiadne základné imanie, pristupuje sa v rámci posudzovania znakov podniku v ťažkostiach podľa pravidiel platných pre písm. b).

Podniky zahrňované pod písm. b) účtujú spravidla v systéme podvojného účtovníctva, pričom niektoré typy podnikov môžu za určitých okolností viesť účtovníctvo v systéme jednoduchého účtovníctva (fyzická osoba nezapísaná v obchodnom registri a nezisková organizácia) a niektoré typy podnikov si môžu uplatňovať tzv. paušálne výdavky (v prípade fyzických osôb nezapísaných v obchodnom registri).

Obdobne ako pri podmienke podľa písm. a) vychádza ekonomická interpretácia a praktická aplikácia tejto podmienky zo skutočnosti, že hodnota vlastného imania v sebe zahŕňa aj prípadnú akumulovanú stratu hospodárenia podniku.

Z uvedeného je preto možné vyviesť záver, že pokiaľ je hodnota vlastného imania záporná, akumulovaná strata presiahla hodnotu celého vlastného imania.

V prípade, ak je hodnota vlastného imania kladná a zároveň podnik dosiahol kladný hospodársky výsledok v referenčnom účtovnom období, nie je podmienka naplnená.

V prípade, ak je hodnota vlastného imania kladná, ale podnik dosiahol v referenčnom účtovnom období stratu, je potrebné posúdiť, či je strata tohto účtovného obdobia natoľko vysoká, že môže prekryť viac než jednu polovicu hodnoty vlastného imania pred započítaním straty príslušného referenčného účtovného obdobia.

Dochádza k vzájomnému porovnaniu modifikovanej hodnoty vlastného imania (hodnota vlastného imania pred započítaním straty účtovného obdobia) a hodnoty straty v referenčnom účtovnom období.

Ak, absolútna hodnota straty > ½ modifikovaného vlastného imania → ide o podnik v ťažkostiach

Uvedená podmienka sa posudzuje len za jedno účtovné referenčné obdobie (bežné účtovné obdobie).

Posúdenie podmienok podľa písm. e) kapitoly 3.3

1. Účtovný pomer dlhu podniku k vlastnému kapitálu sa určí vzorcom:

MZ = (celkové záväzky podniku / vlastné imania) > 7,5

[5] § 20f až §20j zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.
[6] Zákon č. 218/1949 Zb. o hospodárskom zabezpečení cirkví a náboženských spoločností štátom v znení neskorších predpisov.
[7] Zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov.
[8] Zákon č. 34/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov.
[9] Zákon č. 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1996 Z. z. v znení zákona č. 335/2007 Z. z.
[10] Napríklad § 7 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov, § 5 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 455/2004 Z. z., zákon č. 619/2003 Z. z. o Slovenskom rozhlase v znení neskorších predpisov, zákon č. 16/2004 Z. z. o Slovenskej televízii v znení neskorších predpisov, § 17 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 46 zákona č. 540/2007 Z. z. o audítoroch, audite a dohľade nad výkonom auditu a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

kde:

MZ – miera zadĺženosti podniku. Ide tzv. pomerový ekonomický ukazovateľ podniku na posúdenie miery zadĺženosti podniku, ktorá sa počíta ako podiel celkových záväzkov podniku k hodnote vlastného imania podniku. Celkové záväzky podniku na tieto účely zahŕňajú všetky dlhodobé ako aj krátkodobé záväzky a to vrátane záväzkov z obchodného styku ako aj hodnotu bankových úverov a finančných výpomocí, ktoré podnik prijal.

Posudzuje sa, či je hodnota ukazovateľa väčšia než 7,5

pričom platí:

ak je hodnota vlastného imania menšia alebo rovná nule, predpokladá sa, že podmienka je naplnená, t.j. podnik spĺňa pre toto kritérium podmienku podniku v ťažkostiach v príslušnom referenčnom roku.

2. Pomer EBITDA podniku k úrokovému krytiu sa určí vzorcom:

ÚKEBITDA = (EBITDA / NÚ) = ((hospodársky výsledok pred zdanením + nákladové úroky + odpisy a opravné položky) / (nákladové úroky)) < 1,0

kde:

ÚKEBITDA – úrokové krytie počítané z EBITDA. Ide tzv. pomerový ekonomický ukazovateľ podniku na posúdenie schopnosti podniku pokryť „efektom“ z podnikateľskej činnosti podniku (meraným na báze modifikovaného výsledku hospodárenia, tzv. EBITDA) nákladové úroky, ktoré musí podnik platiť za získanie (požičanie) cudzích zdrojov na financovanie vlastnej podnikateľskej činnosti,

NÚ – nákladový úrok, ide o úroky podniku za získanie (požičanie) cudzích zdrojov financovania podnikateľskej činnosti,

EBITDA – hospodársky výsledok podniku za účtovné obdobie pred zdanením navýšený o nákladové úroky, odpisy a opravné položky

Posudzuje sa, či je hodnota ukazovatele menšia než 1,0

pričom platí:
ak je hodnota nákladových úrokov nula, predpokladá sa, že podmienka nie je naplnená, t.j. podnik nespĺňa pre toto kritérium podmienku podniku v ťažkostiach v príslušnom referenčnom roku.

Vyhodnotenie podľa podmienok uvedených v písm. e)

Aby bol podnik v ťažkostiach podľa písm. e), musí mať v oboch rokoch účtovný pomer dlhu k vlastnému kapitálu vyšší než 7,5 a v oboch rokoch pomer EBITDA k úrokovému krytiu nižší ako 1,0. Pri výpočte sa osobitne zohľadní skutočnosť, ak je hodnota vlastného imania menšia alebo rovná nule, resp. ak je hodnota nákladových úrokov nula.

Posúdenie podmienok podľa písm. c) a d) kapitoly 3.3

Podmienky podľa písm. c) a d) sa posudzujú na základe osobitných informácií, ktoré poskytuje žiadateľ.

5. Zdroj informácií pre posúdenie podniku v ťažkostiach

Zdroje informácií pre posúdenie podmienok podľa písm. a), b) a e)

Základným zdrojom informácií pre posúdenie podmienok podniku v ťažkostiach v zmysle písm. a), b) a e) je najmä účtovná závierka spoločnosti a doplňujúce informácie o podniku žiadateľa. 10

V prípade, ak spoločnosť účtuje v systéme podvojného účtovníctva je zdrojom informácií:

- súvaha,
- výkaz ziskov a strát,

V prípade, ak spoločnosť účtuje v systéme jednoduchého účtovníctva je zdrojom informácií:

- výkaz o majetku a záväzkoch,
- výkaz o príjmoch a výdavkoch,
- doplnená informácia o stave nákladových (platených) úrokov.

Relevantné údaje z účtovnej závierky a účtovnej evidencie, ktoré sa berú do úvahy pri vyhodnocovaní podmienok podľa písm. a), b) a e) sú uvedené v tabuľke 1.

V prípade, ak niektoré účtovné závierky obsahujú delenie údajov podľa príslušnosti k zdaňovanej a nezdaňovanej činnosti na účely posúdenia znakov podniku v ťažkostiach sa použije súčet hodnôt za zdaňovanú a nezdaňovanú činnosť.

Zdroje informácií pre posúdenie podmienky podľa písm. c)

Doplňujúcimi údajmi o podniku žiadateľa podľa písm. c) je najmä posúdenie, či sa podnik v dobe posudzovania podmienok podniku v ťažkostiach nenachádza v jednej z nasledujúcich situácií, ktorá znamená, že je podnikom v ťažkostiach.

Žiadateľ, ktorým je príspevková organizácia zodpovedá v rámci písm. c) nasledovnú otázku:

Je zriaďovateľ v nútenej správe podľa § 19 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov?

Všetci ostatní žiadatelia zodpovedajú nasledovnú otázku (v zmysle zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii):

a) bolo začaté konkurzné konanie,
b) bol vyhlásený konkurz,
c) bolo zastavené konkurzné konanie pre nedostatok majetku,
d) bol zrušený konkurz pre nedostatok majetku.

V prípade, ak sa podnik nachádza v niektorej z uvedených situácií, je vyhodnotený ako podnik v ťažkostiach.

Zdroje informácií pre posúdenie podmienky podľa písm. d)

Doplňujúcimi údajmi o podniku žiadateľa podľa písm. d) je najmä posúdenie, či podnik v minulosti prijal pomoc na záchranu a či už uhradil úver alebo vypovedal záruku, alebo ak dostal pomoc na reštrukturalizáciu, či stále podlieha reštrukturalizačnému plánu.

V prípade, ak podnik prijal pomoc na záchranu alebo reštrukturalizáciu, pričom neuhradil úver, nevypovedal záruku, alebo stále podlieha reštrukturalizačnému plánu, ide o podnik v ťažkostiach.

Spoločné ustanovenie pre prípady, ak podnik úspešne prešiel ozdravným režimom a už netrvajú dôvody uvedené v písm. c) a d).

Pokiaľ podnik k termínu posudzovania podniku v ťažkostiach:

i. prešiel ozdravným režimom, v dôsledku ktorého už netrvá žiadna zo skutočností uvedených v písm. c) **a zároveň**
ii. nie sú naplnené podmienky písm. d)

je žiadateľ spôsobilý, aby v zmysle písm. c) a písm. d) nebol vyhodnotený ako podnik v ťažkostiach.

Tabuľka 1 – Relevantné údaje z účtovnej závierky a účtovnej evidencie na výpočet hodnôt vstupujúcich do výpočtu podniku v ťažkostiach

Spôsob vedenia účtovníctva a typ podniku	podvojné účtovníctvo - podnikatelia	podvojné účtovníctvo – podnikatelia pre tzv. mikro účtovnú jednotku	jednoduché účtovníctvo – podnikatelia	podvojné účtovníctvo pre, príspevkové org.	podvojné účtovníctvo – neziskové organizácie	jednoduché účtovníctvo – neziskové organizácie
Vzor tlačív podľa opatrení MF SR	Opatrenie MF SR MF/18009/2014-74	Opatrenie_MF_18008_2014_74	Účtovná závierka UZFOv14_1	Opatrenie č. MF/21227/2014-31	Účtovná závierka UZNUJ	Účtovná závierka UZNO
celkové záväzky podniku	S_101	S_34	MaZ_20	S_126	S_074	MaZ_16
vlastné imanie	S_80	S_25	MaZ_21	S_116	S_061	MaZ_17
Základné imanie	S_81	S_26	----------	----------	----------	----------
Hospodársky výsledok účt. obdobia (strata)	S_100*	S_33*	PaV_12*	S_125*	S_073*	PaV_26*
Modifikované vlastné imanie	vlastné imanie + absolútna hodnota straty účt. obdobia	vlastné imanie + absolútna hodnota straty účt. obdobia	vlastné imanie + absolútna hodnota straty účt. obdobia	vlastné imanie + absolútna hodnota straty účt. obdobia	vlastné imanie + absolútna hodnota straty účt. obdobia	vlastné imanie + absolútna hodnota straty účt. obdobia
EBITDA	VZaS_56+VZaS_49 +VZaS_21	VZaS_35+VZaS_31 +VZaS_14	PaV_12 + NÚ	VZaS_135+VZaS_042+VZaS_030	VZaS_75+VZaS_19 +VZaS_25	PaV_26 + NÚ
NÚ	VZaS_49	VZaS_31	doplňujúci údaj	VZaS_042	VZaS_19	doplňujúci údaj

*zahŕňa sa do výpočtu jedine ak je výsledkom hospodárenia za účtovné obdobie strata

V prípade, ak niektoré účtovné závierky obsahujú delenie údajov podľa príslušnosti k zdaňovanej a nezdaňovanej činnosti na účely posúdenia znakov podniku v ťažkostiach sa použije súčet hodnôt za zdaňovanú a nezdaňovanú činnosť.

kde:
S – predstavuje výkaz účtovnej evidencie „Súvaha“
VZaS – predstavuje výkaz účtovnej evidencie „Výkaz ziskov a strát“
MaZ – predstavuje výkaz účtovnej evidencie „Výkaz o majetku a záväzkoch“,
PaV – predstavuje výkaz účtovnej evidencie „Výkaz o príjmoch a výdavkoch“,
Číslo za písmenom predstavuje príslušný riadok výkazu obsahujúci údaje na posúdenie
NÚ – nákladový (platený) úrok
Doplňujúci údaj – predstavuje údaj z účtovnej evidencie, ktorý sa nenachádza vo výkazoch účtovnej závierky
Uvedeného parametre sa dosadzujú do vzorcov a vyhodnocujú podľa interpretácie uvedenej v kapitole 6.
Označenie zdroja údajov v tabuľke 1 zodpovedá aktuálne platnému značeniu riadkov účtovných závierok, ktoré sa používajú pre účtovné obdobie začaté od 1.1. 2021.

6. Výnimky z aplikácie podniku v ťažkostiach

Pri posudzovaní naplnenia podmienok podniku v ťažkostiach sa berie do úvahy aj informácia o veľkosti podniku a doby existencie MSP ku dňu posudzovania podmienok podniku v ťažkostiach.

Veľkostná kategória podniku

V prípade, ak sa žiadateľ klasifikoval ako MSP v zmysle definície uvedenej v Odporúčaní komisie zo 6. mája 2003 o definícii mikro, malých a stredných podnikov (2003/361/ES) (ďalej len „Oznámenie"), resp. v prílohe I Nariadenia, potom sa na tento prípad neaplikujú podmienky podniku v ťažkostiach uvedených v písm. e) legálnej definície podniku v ťažkostiach. Pre úplnosť informácie sa uvádza, že definícia MSP v Oznámení aj Nariadení je totožná.

Doba existencie MSP

V prípade, ak je žiadateľom MSP, ktorý existuje ku dňu posudzovanie podmienok podniku v ťažkostiach kratšie ako 3 roky, na tento sa neaplikujú podmienky podniku v ťažkostiach uvedených v písm. a), resp. písm. b) uplatňovanej legálnej definície podniku v ťažkostiach.

Verejný sektor

Pre žiadateľa, ktorým je ústredný orgán štátnej správy, ostatný ústredný orgán štátnej správy, štátna rozpočtová organizácia, obce/mestá, vyššie územné celky a ich rozpočtové organizácie, je test podniku v ťažkostiach irelevantný.

7. Hodnotenie skupiny podnikov

7.1. Skupina podnikov so spoločným zdrojom kontroly

V zmysle rozhodovacej praxe súdov je podnik definovaný ako samostatná hospodárska jednotka, ktorá má spoločný zdroj kontroly[11].

Spoločnosť so spoločným zdrojom kontroly predstavuje skupinu podnikov (členov skupiny) medzi ktorými existujú majetkové, finančné, právne, alebo iné vzťahy (väzby), ktoré umožňujú jednému zdroju dominantným spôsobom ovplyvňovať všetky podniky v takejto skupine.

Skupina podnikov so spoločným zdrojom kontroly sa sleduje prostredníctvom vzťahov medzi právnickými osobami ale aj prostredníctvom vzťahov fyzickej osoby, alebo skupiny fyzických osôb konajúcich spoločne (prepojenie podnikov cez fyzické osoby).

Pri určovaní skupiny so spoločným zdrojom kontroly nie je relevantné miesto výkonu činností, resp. sídlo podniku, t.j. do skupiny sa zaraďujú aj podniky mimo územia SR.

Keďže pre určenie skupiny podnikov je podstatný „spoločný zdroj kontroly", nemali by sa sem zahŕňať také podniky, ktoré síce majú vzťah ku skupine (alebo naopak skupina má vzťah k podniku), avšak

[11] Viď často kladené otázky k Nariadeniu, otázka č. 5 zverejnené na:
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/practical_guide_gber_en.pdf
pracovná verzia slovenského prekladu:
http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2015/12/FAQ-GBER-1-cast1.pdf

miera týchto vzťahov (napr. podiel na majetku alebo iné práva) neumožňuje skupine ovládať takýto podnik, alebo naopak.

V bežnej praxi ide predovšetkým o vzťah dcérskej a materskej spoločnosti, pričom materská spoločnosť ako člen skupiny môže mať sídlo napr. v Nemecku.

7.2 Hodnotenie znakov v ťažkostiach na úrovni skupiny

Ak je podnik žiadateľa súčasťou väčšej podnikateľskej skupiny, ktorá má spoločný zdroj kontroly, aplikuje sa hodnotenie znakov podniku v ťažkostiach na všetkých členov tejto skupiny spoločne v zmysle pravidiel uvedených v predchádzajúcich kapitolách.

Konsolidované údaje

Pri hodnotení znakov podniku v ťažkostiach na skupine so spoločným zdrojom kontroly sa vychádza zo spoločných finančných (ekonomických) údajov skupiny so spoločným zdrojom kontroly ako celku, t.j. hodnotenie znakov sa vykonáva na základe konsolidovaných účtovných údajov.

Konsolidované údaje pritom nemusia v tomto kontexte predstavovať len údaje, ktoré sa konsolidujú za skupinu podnikov v zmysle pravidiel smerníc/zákona o účtovníctve, ale aj konsolidáciu údajov za skupinu „širšiu“, keďže podstatný je spoločný zdroj kontroly, čo môže v praxi predstavovať skupinu presahujúcu podniky, ktoré sa v zmysle účtovných pravidiel konsolidujú v skupine.

Pokiaľ je skupina so spoločným zdrojom kontroly totožná so skupinou podnikov, ktorá sa v zmysle pravidiel smerníc/zákona o účtovníctve konsoliduje posúdia sa znaky podniku v ťažkostiach na úrovni skupiny na základe údajov konsolidovanej účtovnej závierky.

Pokiaľ nie je skupina so spoločným zdrojom kontroly totožná so skupinou podnikov, ktorá sa v zmysle pravidiel smerníc/zákona o účtovníctve konsoliduje, posúdia sa znaky podniku v ťažkostiach na úrovni skupiny na základe osobitnej tzv. ad hoc konsolidácie údajov konsolidovaných a/alebo individuálnych účtovných závierok členov skupiny so spoločným zdrojom kontroly.

Preukázanie

Posúdenie na úrovni skupiny podnikov so spoločným zdrojom kontroly je povinný vykonať žiadateľ.

Žiadateľ na účely posúdenia znakov podniku v ťažkostiach na úrovni skupiny podnikov so spoločným zdrojom kontroly, v zmysle uvedených pravidiel, poskytuje vyhlásenie, ktoré tvorí súčasť prílohy č. 1.

Absencia niektorých údajov pre ad hoc konsolidáciu:

Pokiaľ z objektívnych dôvodov nevie žiadateľ získať údaje pre vykonanie ad hoc konsolidácie (napr. z dôvodu, že niektorý z členov skupiny so spoločným zdrojom kontroly takéto údaje odmieta poskytnúť, alebo sú údaje nepoužiteľné – napr. z dôvodu odlišného spôsobu vedenia účtovníctva v tretích krajinách a pod.) žiadateľ posúdi znaky podniku v ťažkostiach na úrovni skupiny so spoločným zdrojom kontroly s určitou mierou neistoty. V tomto prípade je posúdenie znakov podniku v ťažkostiach vykonané v dobrej viere žiadateľa a vyhlásenie žiadateľa o skupine so spoločným zdrojom kontroly sa považuje za vyhlásenie v dobrej viere.

Žiadateľ nesmie vyhlásením uviesť poskytovateľa do omylu. Vyhlásenie, že skupina podnikov so spoločným zdrojom kontroly nie je v ťažkostiach môže žiadateľ poskytnúť aj v prípade chýbajúcich údajov niektorých členov skupiny avšak len v prípade, ak aj bez týchto údajov možno odôvodnene predpokladať, že skupina ako celok nie je v ťažkostiach.

8. Špecifické prípady – dostupnosť údajov

V prípade, ak nie je možné z účtovných výkazov získať údaje pre vyhodnotenie niektorej z podmienok podniku v ťažkostiach z dôvodu, že takýto údaj sa v účtovnej závierke v zmysle platných opatrení MF SR, resp. vzorov účtovných závierok nesleduje, tak sa predmetná podmienka vyhodnotí alternatívnym spôsobom, keďže skúmanie splnenia podmienok definície je v týchto prípadoch v praxi neaplikovateľné. Alternatívny spôsob posúdenia bude vychádzať z vykazovaných údajov a ekonomickej interpretácie podmienok podniku v ťažkostiach tak, aby bol najviac relevantný vo vzťahu k dosiahnutiu účelu podmienok podniku v ťažkostiach pri rešpektovaní zásady opatrnosti.

Alternatívnym vyhodnotením podmienky podniku v ťažkostiach je prípad, kedy si podnik uplatňuje tzv. paušálne výdavky a účtovné výkazy neobsahujú relevantné údaje uvedené v tabuľke č. 1. Vzhľadom k tomu, že takýto subjekt nie je povinný viesť účtovníctvo ani daňovú evidenciu, skúmanie splnenia podmienok definície je v praxi neaplikovateľné a preto sa použije alternatívny spôsob vyhodnotenia.

Alternatívny spôsob vyhodnotenia:

Z posledného riadku Spolu tabuľky č. 1 – prehľad príjmov a výdavkov podľa § 6 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby typ: B sa overí, či podnik dosiahol zisk alebo stratu.

Ak podnik dosiahol:

- zisk, nie je podnik v ťažkostiach,
- stratu, je podnik v ťažkostiach

9. Zjednodušenia

V prípade, ak z ekonomickej interpretácie jednotlivých podmienok podniku v ťažkostiach vyplýva, že splnenie niektorej z podmienok podniku v ťažkostiach znamená prakticky aj splnenie inej podmienky podniku v ťažkostiach z dôvodu priamej vzájomnej závislosti takýchto podmienok, je postačujúce vyhodnotenie len „prísnejšej“ podmienky podniku v ťažkostiach. V týchto prípadoch je možné upustiť od osobitného vyhodnocovania takej podmienky, ktorá je priamo závislá na vyhodnotení „prísnejšej“ podmienky.

Ak objektívne nie je možné, aby niektorá z podmienok podniku v ťažkostiach bola naplnená z dôvodu, že existuje legislatívne, alebo praktické obmedzenie, ktoré vylučuje aby mohlo dôjsť k naplneniu konkrétnej podmienky podniku v ťažkostiach, je možné od posúdenia takejto podmienky upustiť.

10. Záverečné ustanovenia

Poskytovateľ je oprávnený v zmysle vyššie uvedených princípov vykonať hodnotenie podniku v ťažkostiach, pričom je oprávnený dožiadať od žiadateľa príslušnú účtovnú dokumentáciu nad rámec povinných príloh uvedených v príslušnej výzve na predkladanie žiadostí o NFP.

11. Prílohy

PRÍLOHA Č. 9.1 – TEST PODNIKU V ŤAŽKOSTIACH (MS EXCEL)

PRÍLOHA Č. 9.2 – POKYNY K VYPLNENIU TESTU PODNIKU V ŤAŽKOSTIACH